

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN, OVLAŠTENIKA POSLODAVCA I POVJERENIKA RADNIKA ZA ZAŠTITU NA RADU

PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA

POSLODAVAC:	Dječji vrtić CICIBAN Podravska ulica 13, 43000 Bjelovar
OIB:	28211234899
Broj dokumenta:	ZNR-PPO-2023-440
Revizija:	A-01
Datum:	Prosinac, 2023.g.
Podravska ulica 13, 43000 Bjelovar	

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	2/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

SADRŽAJ

1. OSNOVNI POJMOVI IZ ZAŠTITE NA RADU.....	3
1.1. Opća načela prevencije	5
1.2. Pravila zaštite na radu	5
2. PROCJENA RIZIKA.....	7
2.1. Općenito o procjeni rizika	7
2.2. Podaci iz procjene rizika	8
3. OSPOSOBLJAVANJE IZ ZAŠTITE NA RADU	10
3.1. Sustav osposobljavanja za rad na siguran način	10
3.2. Metode i postupci u realizaciji osposobljavanja.....	11
3.2.1. Teoretsko osposobljavanje.....	11
3.2.2. Praktično osposobljavanje	12
3.2.3. Provjera osposobljenosti za rad na siguran način	12
3.2.4. Provjera osposobljenosti ovlaštenika poslodavca i povjerenika radnika	13
3.3. Program osposobljavanja za rad na siguran način.....	14
3.4. Program osposobljavanja ovlaštenika poslodavca.....	22
3.5. Program osposobljavanja povjerenika radnika.....	23
3.6. Program osposobljavanja po radnim mjestima.....	24
4. OBVEZE I PRAVA POSLODAVCA, RADNIKA I OVLAŠTENIKA RADNIKA ZA ZAŠTITU NA RADU.....	28
4.1. Obveze poslodavca i ovlaštenika u provedbi mjera zaštite na radu	28
4.2. Obveze i prava radnika.....	31
5. POSLOVI ZAŠTITE NA RADU	33
6. POSEBNI PROPISI OVISNO O DJELATNOSTI POSLODAVCA	34
7. POSLJEDICE NEPROVOĐENJA ZAŠTITE NA RADU ZA POSLODAVCA	34
8. ZAKLJUČAK.....	36

 <p>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440389, OIB: 59978103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	3/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

1. OSNOVNI POJMOVI IZ ZAŠTITE NA RADU

Zaštita na radu je skup tehničkih, zdravstvenih, pravnih, psiholoških, pedagoških i drugih djelatnosti s pomoću kojih se otkrivaju i otklanjaju opasnosti što ugrožavaju život i zdravlje osoba na radu i utvrđuju mjere, postupci i pravila da bi se otklonile ili smanjile opasnosti.

Svrha zaštite na radu je sprečavanje ozljeda i zdravstvenih oštećenja na radu i u vezi s radom, ili barem otklanjanje odnosno umanjivanje njihovih štetnih posljedica. Pri tome se ne ograničava samo na profesionalne bolesti, nego se nastoji spriječiti bilo koju bolest, a profesionalnim se bolestima poklanja veća pažnja.

Osnovni pojmovi zaštite na radu definirani su Zakonom o zaštiti na radu (NN br.: 71/14, 118/14, 94/18, 96/18) u članku 3. i definiraju slijedeće pojmove:

1. Biološke štetnosti su biološki agensi, odnosno mikroorganizmi, uključujući i genetski modificirane, stanične kulture i endoparaziti čovječjeg i životinjskog porijekla, koji mogu uzrokovati zarazu, alergiju ili trovanje, a koji se koriste u radu ili su prisutni u radnom okolišu
2. Druga osoba je osoba koja se po bilo kojoj osnovi rada nalazi na mjestu rada (poslovni suradnik, davatelj usluga i dr.)
3. Eksplozivna atmosfera je smjesa zraka sa zapaljivim plinom ili parom ili maglicom ili prašinom pri atmosferskim uvjetima, u kojoj se nakon početnog paljenja, proces gorenja prenosi na cijelu smjesu, zbog čega predstavlja mogući izvor eksplozije ili požara na mjestu rada te može dovesti do ozljeđivanja radnika i drugih osoba
4. Izdvojeno mjesto rada je mjesto rada u kojemu radnik ugovoreni posao obavlja kod kuće ili u drugom prostoru koji nije prostor poslodavca
5. Mjesto rada je svako mjesto na kojemu radnici i osobe na radu moraju biti, ili na koje moraju ići, ili kojemu imaju pristup tijekom rada zbog poslova koje obavljaju za poslodavca, kao i svaki prostor, odnosno prostorija koju poslodavac koristi za obavljanje poslova i koja je pod njegovim izravnim ili neizravnim nadzorom
6. Napori su statodinamički, psihofiziološki napori, napori vida i napori govora, koji mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika koji su im izloženi
7. Nezgodna je neočekivani i neželjeni događaj na radu ili u vezi s radom koji nije uzrokovao ozljeđivanje radnika, ali bi ga pri minimalno izmijenjenim subjektivnim, odnosno objektivnim okolnostima, u ponovljenom slučaju mogao uzrokovati
8. Opasne kemikalije su tvari, smjese i pripravci u skladu s posebnim propisom
9. Opasnosti su svi uvjeti na radu i u vezi s radom, koji mogu ugroziti sigurnost i zdravlje radnika
10. Osoba na radu je fizička osoba koja nije u radnom odnosu kod tog poslodavca, ali za njega obavlja određene aktivnosti, odnosno poslove (osoba na stručnom osposobljavanju za rad; osoba na sezonskom radu za obavljanje privremenih, odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi; osoba koja radi na određenim poslovima u skladu s posebnim propisom; redoviti student i redoviti učenik srednjoškolske ustanove na radu u skladu s posebnim propisom; osoba

 <p> <small> Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440399, OIB: 59979103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr </small> </p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	4/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

koja radi kao volonter, naučnik, student i učenik na praksi, osoba koja radi u vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili odgojne mjere i slično)

11. Ovlaštenik je radnik kojemu je poslodavac, neovisno o drugim ugovorenim poslovima, dao ovlaštenja za provedbu zaštite na radu
12. Ovlaštena osoba je pravna ili fizička osoba koju je ministarstvo nadležno za rad ovlastilo za obavljanje poslova zaštite na radu
13. Ozljeda na radu je ozljeda radnika nastala u prostoru poslodavca u kojemu obavlja rad, ili ga tijekom rada koristi, ili mu može pristupiti, odnosno drugi prostor koji nije prostor poslodavca, ali radnik u njemu obavlja rad
14. Poslodavac je fizička ili pravna osoba za koju radnik, odnosno osoba na radu obavlja poslove
15. Poslovi s posebnim uvjetima rada su poslovi pri čijem obavljanju radnik koji radi na tim poslovima mora, osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavati propisane posebne uvjete koji se odnose na dob, stručnu osposobljenost, zdravstveno stanje, odnosno psihičku sposobnost
16. Povjerenik radnika za zaštitu na radu je radnik koji je u skladu s ovim Zakonom izabran da zastupa interese radnika na području zaštite na radu
17. Prevencija je planirana, odnosno poduzeta mjera u svakom radnom postupku kod poslodavca, s ciljem sprječavanja ili smanjenja rizika na radu
18. Radilište je privremeno ili pokretno mjesto rada, kao što je gradilište, šumarsko radilište, mjesto gradnje broda te mjesta na kojima se obavljaju privremeni radovi na održavanju, rušenju i popravcima, poljoprivredni radovi i radovi na istraživanju i iskorištavanju mineralnih sirovina
19. Radna oprema su strojevi i uređaji, postrojenja, sredstva za prijenos i prijevoz tereta i alati te skele i druga sredstva za povremeni rad na visini
20. Radni okoliš čine fizikalni, kemijski i biološki čimbenici na mjestu rada i u njegovom okruženju
21. Radnica koja doji dijete je radnica majka djeteta u dobi do navršene prve godine života djeteta koje doji, koja je o tome obavijestila poslodavca u pisanom obliku najkasnije 30 dana prije povratka na rad
22. Radnica koja je nedavno rodila, je radnica kojoj od poroda nije prošlo više od šest mjeseci, koja je o tome obavijestila poslodavca u pisanom obliku
23. Radnik je fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja poslove za poslodavca
24. Rizik je umnožak vjerojatnosti nastanka opasnog ili štetnog događaja i štetnosti toga događaja, odnosno njegove posljedice
25. Specijalist medicine rada je specijalist izabran od strane poslodavca u skladu s propisima o specifičnoj zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju
26. Sredstva rada su građevine namijenjene za rad s pripadajućim instalacijama, uređajima i opremom, prometna sredstva i radna oprema

 <p> <small>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440395, OIB: 59978103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</small> </p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	5/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

27. Stres na radu su zdravstvene i psihičke promjene koje su posljedica akumulirajućeg utjecaja stresora na radu kroz dulje vrijeme, a očituju se kao fiziološke, emocionalne i kognitivne reakcije te kao promjene ponašanja radnika
28. Stručnjak zaštite na radu je radnik kojeg je poslodavac odredio za obavljanje poslova zaštite na radu i koji ispunjava propisane uvjete za obavljanje tih poslova
29. Štetnosti su kemijske, biološke i fizikalne štetnosti, koje mogu uzrokovati oštećenje zdravlja radnika i drugih osoba koje su im izložene
30. Trudna radnica je radnica koja je o trudnoći obavijestila poslodavca u pisanom obliku
31. Zaštita na radu je sustav pravila, načela, mjera, postupaka i aktivnosti, čijom se organiziranom primjenom ostvaruje i unapređuje sigurnost i zaštita zdravlja na radu, s ciljem sprječavanja rizika na radu, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te ostalih materijalnih i nematerijalnih šteta na radu i u vezi s radom.

1.1. Opća načela prevencije

Zaštita na radu kao sustavno organizirano djelovanje polazi od osnovne činjenice da je prevencija najbitniji dio sustava. Zakonodavac tako u članku 11. Zakona o zaštiti na radu navodi opća načela prevencije prema kojima se poslodavci moraju ponašati u organiziranju zaštite na radu. Opća načela su:

- 1) izbjegavanja rizika
- 2) procjenjivanja rizika
- 3) sprječavanja rizika na njihovom izvoru
- 4) prilagođavanja rada radnicima u vezi s oblikovanjem mjesta rada, izborom radne opreme te načinom rada i radnim postupcima radi ublažavanja jednoličnog rada, rada s nametnutim ritmom, rada po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te ostalih napora s ciljem smanjenja njihovog štetnog učinka na zdravlje
- 5) prilagođavanja tehničkom napretku
- 6) zamjene opasnog neopasnim ili manje opasnim
- 7) razvoja dosljedne sveobuhvatne politike prevencije povezivanjem tehnologije, organizacije rada, uvjeta rada, ljudskih odnosa i utjecaja radnog okoliša
- 8) davanja prednosti skupnim mjerama zaštite pred pojedinačnim
- 9) odgovarajuće osposobljavanje i obavješćivanje radnika
- 10) besplatnosti prevencije, odnosno mjera zaštite na radu za radnike.

1.2. Pravila zaštite na radu

Zaštita na radu kao sustavno organizirano djelovanje sastavni je dio organizacije rada i izvođenja radnog postupka, koje poslodavac ostvaruje primjenom osnovnih, posebnih i priznatih pravila zaštite na radu u skladu s općim načelima prevencije. Zaštita na radu obuhvaća sustav pravila koja su dana u članku 10. Zakona i to:

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	6/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

- 1) pravila pri projektiranju i izradi sredstava rada
- 2) pravila pri uporabi, održavanju, pregledu i ispitivanju sredstava rada
- 3) pravila koja se odnose na radnike te prilagodbu procesa rada njihovom spolu, dobi, fizičkim, tjelesnim i psihičkim sposobnostima
- 4) načine i postupke osposobljavanja i obavješćivanja radnika i poslodavaca sa svrhom postizanja odgovarajuće razine zaštite na radu
- 5) načine i postupke suradnje poslodavca, radnika i njihovih predstavnika i udruga te državnih ustanova i tijela nadležnih za zaštitu na radu
- 6) zabranu stavljanja radnika u nepovoljniji položaj zbog aktivnosti poduzetih radi zaštite na radu
- 7) ostale mjere za sprječavanje rizika na radu, sa svrhom uklanjanja čimbenika rizika i njihovih štetnih posljedica.

Sustav pravila podijeljen je na osnovna pravila zaštite na radu koja se odnose na zahtjeve koje mora udovoljavati sredstvo rada u uporabi i to:

- 1) zaštitu od mehaničkih opasnosti
- 2) zaštitu od udara električne struje
- 3) sprječavanje nastanka požara i eksplozije
- 4) osiguranje mehaničke otpornosti i stabilnosti građevine
- 5) osiguranje potrebne radne površine i radnog prostora
- 6) osiguranje potrebnih putova za prolaz, prijevoz i evakuaciju radnika i drugih osoba
- 8) osiguranje čistoće
- 9) osiguranje propisane temperature i vlažnosti zraka i ograničenja brzine strujanja zraka
- 10) osiguranje propisane rasvjete
- 11) zaštitu od buke i vibracija
- 12) zaštitu od štetnih atmosferskih i klimatskih utjecaja
- 13) zaštitu od fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnih djelovanja
- 14) zaštitu od prekomjernih napora
- 15) zaštitu od elektromagnetskog i ostalog zračenja
- 16) osiguranje prostorija i uređaja za osobnu higijenu.

Ako se rizici za sigurnost i zdravlje radnika ne mogu ukloniti ili se mogu samo djelomično ukloniti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu, dodatno se primjenjuju posebna pravila zaštite na radu koja se odnose na radnike, način obavljanja poslova i radne postupke:

- 1) Posebna pravila zaštite na radu sadrže zahtjeve glede dobi, spola, završenog stručnog obrazovanja i drugih oblika osposobljavanja i usavršavanja za rad, zdravstvenog stanja, tjelesnog stanja, psihofizioloških i psihičkih sposobnosti, kojima radnici moraju udovoljavati pri obavljanju poslova s posebnim uvjetima rada
- 2) organizacijom radnog vremena i korištenjem odmora
- 3) načinom korištenja odgovarajuće osobne zaštitne opreme

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	7/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

- 4) posebnim postupcima pri uporabi, odnosno izloženosti fizikalnim štetnostima, opasnim kemikalijama, odnosno biološkim štetnostima
- 5) postavljanjem sigurnosnih znakova kojima se daje informacija ili uputa
- 6) uputama o radnim postupcima i načinu obavljanja poslova, posebno glede trajanja posla, obavljanja jednoličnog rada i rada po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te izloženosti radnika drugim naporima na radu ili u vezi s radom
- 7) postupcima s ozlijeđenim ili oboljelim radnikom do pružanja hitne medicinske pomoći, odnosno do prijma u zdravstvenu ustanovu.

Ako u pravnom poretku Republike Hrvatske nisu na snazi pravna pravila zaštite na radu koja bi poslodavac trebao primijeniti radi sigurnosti i zaštite zdravlja radnika, primjenjivat će priznata pravila zaštite na radu koja podrazumijevaju norme, pravila struke ili u praksi provjerene načine, pomoću kojih se otklanjaju ili smanjuju rizici na radu i kojima se sprječava nastanak ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te ostalih štetnih posljedica za radnike.

2. PROCJENA RIZIKA

2.1. Općenito o procjeni rizika

Procjena rizika je osnova za upravljanje sigurnošću i zdravljem na radu. Procjena rizika omogućuje prepoznavanje svih opasnosti koje mogu naškoditi radnicima i uzrokovati neželjene posljedice. Ona omogućuje procjenjivanje ozbiljnosti tih posljedica i pronalaženje najprikladnijih rješenja za zaštitu od njih. Prevencija je vodeće načelo procjene rizika. Procjena rizika je puno više od procedure, to je filozofija upravljanja sigurnošću na radu i zaštitom zdravlja radnika. Procjenjivanje rizika je način ponašanja kojim se osigurava sigurnost i zaštita zdravlja radnika. Procjena rizika definirana je Zakonom o zaštiti na radu u članku 18. i Pravilnikom o izradi procjene rizika (NN br.: 112/14, 129/19).

Poslodavac je dužan, radi poboljšanja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, procijeniti rizike po život i zdravlje radnika i utvrditi mjere za otklanjanje ili smanjenje rizika. Također je dužan izraditi ili pribaviti procjenu rizika u pisanom obliku (Zakon o zaštiti na radu).

Poslodavac je dužan informirati radnike i njihove predstavnike o svim opasnostima i rizicima koji mogu utjecati na njihovu sigurnost i zdravlje, a vezano uz poslove koje obavljaju. Također je dužan informirati ih o mjerama zaštite i prevencije koje je prema rezultatima procjene rizika potrebno poduzeti (Zakon o zaštiti na radu).

Poslodavac mora primjenjivati pravila zaštite na radu koristeći osnovna načela prevencije:

- izbjegavanjem rizika po sigurnost i zdravlje,
- procjenjivanjem rizika koje nije moguće otkloniti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu,
- suzbijanjem opasnosti po sigurnost i zdravlje u njihovom izvorištu,
- zamjenjivanjem opasnih radnih stvari ili sredstava rada bezopasnim ili manje opasnim,
- davanjem prioriteta kolektivnim mjerama zaštite pred pojedinačnim.

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	8/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

Poslodavac je dužan osigurati sve podatke potrebne za izradu procjene rizika. Prema Pravilniku o izradi procjene rizika, procjena rizika obuhvaća:

- Opće podatke
- Podatke o postojećem stanju
- Analizu i procjenu prikupljenih podataka
- Plan mjera za smanjivanje razine opasnosti
- Priloge (tekstualne i grafičke).

Uvažavati slijedeće odrednice iz Pravilnika o izradi procjene rizika

- poslodavac mora imenovati radnu grupu, a njeni članovi moraju udovoljavati zahtjevima u pogledu stručnosti,
- procjena rizika mora sadržati analizu svih poslova, aktivnosti, prostorija, mjesta rada, čimbenika, opreme i procesa rada,
- na osnovi obavljene analize treba procijeniti razinu rizika za pojedina radna mjesta,
- Plan mjera za smanjenje razine rizika mora biti detaljno razrađen,
- dokument Procjene rizika mora razmotriti i prihvatiti Odbor za zaštitu na radu i Radničko vijeće – ako postoje,
- Revizije procjene rizika ili djelomične revizije moraju biti provedene redovito.

2.2. Podaci iz procjene rizika

Procjenom rizika za Dječji vrtić CICIBAN definirani su procesi rada/poslovi za koje je potrebno temeljem čl. 27. Zakona o zaštiti na radu osposobiti radnike za rad na siguran način:

Šifra posla / aktivnosti	Poslovi/ aktivnosti prema procjeni rizika
001	Upravljački poslovi
002	Organizacija i vođenje
003	Uredski poslovi
004	Predškolski odgoj i obrazovanje
005	Skrb i briga o djeci
006	Posluživanje hrane
007	Pranje i peglanje rublja
008	Zdravstveni nadzor djece
009	Pedagoški poslovi

Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	9/ 36
PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

010	Poslovi psihologa
011	Logopedski poslovi
012	Domarski poslovi
013	Čišćenje i održavanje
014	Dostava hrane
015	Sudjelovanje u prometu
016	Održavanje mjesta rada

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	10/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSoblJAVANJA		Revizija:	A-01

3. OSPOSoblJAVANJE IZ ZAŠTITE NA RADU

3.1. Sustav osposobljavanja za rad na siguran način

Obveza osposobljavanja iz zaštite na radu kod poslodavca definiran je Zakonom o zaštiti na radu u poglavlju tri i Pravilnikom o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita. Osposobljavanja kod poslodavca dijele se na slijedeća osposobljavanja:

- Osposobljavanje za rad na siguran način,
- Osposobljavanje ovlaštenika poslodavca,
- Osposobljavanje povjerenika radnika,

Osposobljavanje za rad na siguran način provodi se prema procjeni rizika koja definira za koja radna mjesta je potrebno provesti osposobljavanje i rizike o kojima je potrebno obavijestiti radnike u osposobljavanju. Osposobljavanje se provodi na način da se radnika obavijesti o svim činjenicama i okolnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje (o organizaciji rada, rizicima i načinu izvođenja radnih postupaka i sl.), da se radniku objasni i da se radnika osposobi za praktičnu primjenu mjera zaštite na radu koje je dužan primjenjivati tijekom rada u skladu s procjenom rizika kojima je izložen na radu i u vezi s radom. Osposobljavanje je potrebno provoditi:

- prije početka rada
- kod promjena u radnom postupku
- kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene
- kod uvođenja nove tehnologije
- kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno na novo mjesto rada
- kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima na radu.

Osposobljavanje za rad na siguran način provodi se temeljem ovog programa koji je izrađen na temelju procjene rizika i obuhvaća sve opasnosti, štetnosti odnosno napore utvrđene procjenom rizika te načine njihovog otklanjanja. Program osposobljavanja radnika se sastoji od teoretskog osposobljavanja koje se provodi za sve radnike ovisno o poslovima koje će obavljati i praktičnog osposobljavanja na mjestu rada, osim za poslove s malim rizicima za koje je dovoljno provesti teoretsko osposobljavanje.

Trajanje teoretskog osposobljavanja nužno je prilagoditi mentalnim, psihičkim i ostalim osobinama radnika, što se utvrđuje pri provjeri teoretskih znanja.

Prosječno vrijeme za savladavanje obrazovnih sadržaja definira se kao vrijeme od uručenja obrazovne literature, pa do provjere znanja i iznositi će za većinu zaposlenika 7 dana.

Proces praktičnog osposobljavanja traje tako dugo dok instruktor ne donese pozitivnu ocjenu, odnosno ne utvrdi da radnik može samostalno obavljati poslove i radne zadatke bez ugrožavanja vlastitog života i zdravlja te života i zdravlja ostalih radnika.

Poslodavac i njegov ovlaštenik ne smije dozvoliti samostalno obavljanje poslova radniku koji prethodno nije osposobljen za rad na siguran način. Radniku koji nije osposobljen za rad na siguran način poslodavac

 <p> <small>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440399, OIB: 59979103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</small> </p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	11/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

je obvezan osigurati rad pod neposrednim nadzorom radnika osposobljenog za rad na siguran način, ali ne dulje od 60 dana.

Osposobljavanje ovlaštenika poslodavca i poslodavca provodi se prema ovom programu teoretskim osposobljavanjem na način da se ovlaštenik ili povjerenik upoznaju sa organizacijom rada poslodavca, procjenom rizika, svojim pravima i obvezama, te ostalim bitnim činjenicama propisanim u Zakonu o zaštiti na radu kako bi ispravno mogli primjenjivati sve odredbe i vršiti prevenciju i unapređivanje sustava zaštite na radu kod poslodavca. Osposobljavanje se provodi teoretski i o njemu se vodi zapisnik. Trajanje osposobljavanja iznosi najmanje 7 školskih sati. Ovlaštenik je obvezan svakih pet godina obnavljati osposobljavanje

3.2. Metode i postupci u realizaciji osposobljavanja

3.2.1. Teoretsko osposobljavanje

U realizaciji procesa osposobljavanja moguće je koristiti slijedeće organizacijske oblike obrazovanja:

- samoobrazovanje,
- konzultativno-instruktivni oblik;
- redovnu nastavu;

S obzirom na utvrđenu povoljnu kadrovsku strukturu zaposlenika (pretežiti dio zaposlenika posjeduje srednju školu dok sa osnovnom školom ima mali broj djelatnika), stupanj prethodnog obrazovanja, te radnog iskustva (većina zaposlenika ima višegodišnje radno iskustvo) odabire se kao najprimjereniji oblik osposobljavanja **samoobrazovanje** i to tzv. vođeno samoobrazovanje.

Navedeno samoobrazovanje pretpostavlja postojanje didaktički oblikovane obrazovne dokumentacije prema programima osposobljavanja za svako radno mjesto.

Nadalje, vođeno samoobrazovanje mora poštovati i andragoške postulate a koji se očituju u slijedećem: Instruktor, odnosno osoba odgovorna za provedbu osposobljavanja radnika mora radnicima uz uručenje obrazovne dokumentacije obavezno održati uvodne konzultacije na kojima će objasniti svrhu i način osposobljavanja, način korištenja obrazovne literature, mogućnosti instrukcija kod instruktora tijekom obrazovnog procesa te način provjere znanja i osposobljenosti za rad na siguran način. U tu svrhu instruktor mora osigurati vrijeme kad će moći obavljati konzultacije odnosno pružati instrukcije pojedincima pri svladavanju sadržaja.

Samo sa zaposlenicima za koje se pretpostavi da temeljem svojih mentalnih i psihičkih sposobnosti te stupnja školovanja neće moći na ovaj način ovladati obrazovnim sadržajima, umjesto samoobrazovanja provodit će se redovna nastava.

Redovna nastava provodit će se i s ostalim zaposlenicima kojima se ne osigura potrebna obrazovna literatura za samostalno savladavanje programskih sadržaja.

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	12/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

3.2.2. **Praktično osposobljavanje**

Osim usvajanja teoretskih znanja zaposlenici moraju usvojiti i praktična znanja odnosno steći određene vještine i navike sigurnog rada odnosno izvođenja radnih operacija na ispravan način uvažavajući pravila zaštite te koristeći osobnu zaštitnu opremu.

Praktično osposobljavanje provodi se podukom na radnom mjestu pri obavljanju poslova i radnih zadataka, pri čemu neposredni ovlaštenik poslodavca mora realizirati program osposobljavanja za određeno radno mjesto, odnosno poslove i zadatke. Praktično osposobljavanje provodi se nakon završetka teoretskog dijela nastave i nakon provjere zaposlenikova znanja.

Preduvjet provođenja praktične nastave je program u kojem moraju biti izrađeni zadaci i operacije koje se na radnom mjestu obavljaju uz naznaku opasnosti i mjera zaštite i to:

- Prema procjeni rizika radnika upoznati sa radnim operacijama koje obavlja,
- Označiti potencijalne rizike utvrđene procjenom rizika;
- Praktično pokazati ispravan postupak za svaku radnu operaciju;
- Navesti sredstva rada, pomoćna sredstva, materijale, osobnu zaštitnu opremu potrebna za obavljanje radnih zadataka;
- Planirati vrijeme potrebno za praktičnu nastavu;

3.2.3. **Provjera osposobljenosti za rad na siguran način**

Nakon završetka procesa osposobljavanja za rad na siguran način provodi se provjera osposobljenosti. Posebno se provjeravaju teoretska znanja, a posebno praktična osposobljenost odnosno sposobnost samostalnog obavljanja poslova na siguran način.

Za provjeru teoretske osposobljenosti koristit će se testovi znanja. Testiranje se provodi u zatvorenoj prostoriji, a svakom radniku će se osigurati mjesto za sjedenje i radni stol ili online pristupom.

O provjeri znanja radnika se treba obavijestiti najmanje 3 dana prije ispita. Ispitivač mora voditi kontrolu da broj testova koje će podijeliti na ispitu odgovara broju radnika koji izlaze na ispit te će kontrolirati da li su svi testovi vraćeni.

Testiranje se provodi bez vremenskog ograničenja. Ispitivač će prije ispitivanja upozoriti radnike na način popunjavanja testa te ih upoznati s načinom ocjenjivanja i postupkom nakon ispita. Također će ispitivač upozoriti radnike o zabrani prepisivanja te korištenja literature pri ispunjavanju testova.

Za radnike koji se ne mogu izražavati pismenim putem te za one obrazovne sadržaje za koje nema odgovarajućih testova znanja, provjera znanja provodit će se usmeno. Ispitivač će čitanjem pitanja zatražiti usmene odgovore koje će potom označiti na testu.

Na testovima znanja zadovoljit će svi radnici koji pozitivno odgovore na najmanje 75 % postavljenih pitanja. Ukoliko pojedini radnik ne zadovolji na teoretskoj provjeri upućuje se na ponavljanje ispita. Ako i nakon trećeg pokušaja ne zadovolji na provjeri znanja, smatrat će se da ne zadovoljava zahtjevima za rad na tom radnom mjestu.

 <small>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440395, OIB: 59978103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</small>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	13/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

Ako radnik treba riješiti više testova znanja, smatra se da je zadovoljio na teoretskoj provjeri znanja ako uspješno riješi sve testove.

Za ocjenjivanje praktične osposobljenosti koju donosi instruktor-voditelj poslova temeljem zapažanja tijekom poduke na radnom mjestu koristi se OBRAZAC ZOS propisan Pravilnikom o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita

Ako radnik nije zadovoljio na jednom od tih dvaju dijelova provjere, ne može mu se izdati dokaz o osposobljenosti.

Testovi znanja i OBRAZAC ZOS trebaju se pohraniti u arhivi poduzeća.

3.2.4. Provjera osposobljenosti ovlaštenika poslodavca i povjerenika radnika

Nakon završetka procesa osposobljavanja provodi se provjera osposobljenosti. Provjera se vrši provjerom teoretskih znanja. Za provjeru teoretske osposobljenosti koristit će se testovi znanja. Testiranje se provodi u zatvorenoj prostoriji, a svakom kandidatu će se osigurati mjesto za sjedenje i radni stol. Za vrijeme provjere znanja treba onemogućiti prepisivanje. Testiranje se provodi bez vremenskog ograničenja. Ispitivač će prije ispitivanja upozoriti kandidate na način popunjavanja testa te ih upoznati s načinom ocjenjivanja i postupkom nakon ispita. Također će ispitivač upozoriti kandidate o zabrani prepisivanja te korištenja literature pri ispunjavanju testova.

Na testovima znanja zadovoljit će svi kandidati koji pozitivno odgovore na najmanje 75 % postavljenih pitanja. Ukoliko pojedini kandidat ne zadovolji na teoretskoj provjeri upućuje se na ponavljanje ispita. Ako i nakon trećeg pokušaja ne zadovolji na provjeri znanja, smatrat će se da ne zadovoljava zahtjevima za obavljanje poslova ovlaštenika ili povjerenika.

O obavljenom osposobljavanju vodi se OBRAZAC ZOOP propisan Pravilnikom o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita

Testovi znanja i OBRAZAC ZOS trebaju se pohraniti u arhivi poduzeća.

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	14/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

3.3. Program osposobljavanja za rad na siguran način

Program osposobljavanje podijeljen je prema područjima koja se obuhvaćaju, te se u daljnjem dijelu programa određuje s kojim područjima mora biti upoznat radnik u toku osposobljavanja za svako pojedino mjesto rada prema procjeni rizika:

01 - OPĆI PROGRAM		
TEMA		SADRŽAJ
OPĆI POJMOVI	ZAKONSKI PROPISI	Pojam zaštite pri radu. Sustav sigurnosti pri radu. Nezgode i njihov nastanak. Posljedice nesreća na radu. Profesionalna oboljenja.
		Uređivanje zaštite pri radu u našoj zemlji. Ustav, Zakon o zaštiti na radu, podzakonski akti i pravilnici iz zaštite na radu.
NAČIN PROVOĐENJA ZAŠTITE PRI RADU	UTVRĐIVANJE ZAŠTITE PRI RADU U USTANOVU	Izvršavanje zaštite pri radu. Uređivanje zaštite pri radu. Normiranje materije zaštite pri radu u općim aktima.
	OSTVARIVANJE PRAVA NA ZAŠTITU NA RADU	Pravo zaštite na radu. Osobna zaštitna oprema. Odbijanje rada. Prijavak kvarova. Postupak u slučaju ozljede. Intervencije.
	SISTEM I ORGANIZACIJA ZAŠTITE NA RADU	Sistem zaštite pri radu u tvrtki ili ustanovi. Stupanje djelatnika na rad. Radna mjesta s posebnim uvjetima rada. Zdravstveni pregledi djelatnika. Služba zaštite pri radu. Nadzor nad provođenjem zaštite na radu.
	OPASNOSTI U RADNOM PROSTORU	Projektiranje radnog prostora. Građevinski objekti, radne i pomoćne prostorije. Opremanje radnih prostorija.
RADNI PROSTOR I RADNA OKOLINA	KRETANJE NA RADU	Prometnice, prolazi, prilazi, stepenice i ljestve. Označavanje prolaza. Dimenzije prolaza. Zaštita od padova u nivou i dubinu.
	EVAKUACIJA I SPAŠAVANJE	Pojam iznenadnog događaja koji zahtijeva evakuaciju. Rukovođenje evakuacijom. Plan evakuacije i uvježbavanje evakuacije.
HIGIJENA RADA		Posljedice oštećenja zdravlja. Prehrana i uzimanje obroka hrane. Alkohol i sredstva ovisnosti. Pušenje u radnom prostoru.
IZVORI OPASNOSTI NA RADNOM MJESTU	MEHANIČKI IZVORI OPASNOSTI	Rukovanje materijalom, oruđima i alatima. Udarci, prignječenje, zahvaćanje, ubodi i sl. Oštri, šiljasti hrapavi predmeti. Zaštitne naprave.
	OTROVNE I ŠTETNE MATERIJE	Otrovnost tvari. Akutno i kronično trovanje. Način ulaska otrova u organizam.

Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	15/ 36
PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

01 - OPĆI PROGRAM		
TEMA		SADRŽAJ
IZVORI OPASNOSTI NA RADNOM MJESTU	OPASNOSTI OD BUKE I VIBRACIJA	Štetno djelovanje buke na slušne organe. Izvor buke i zaštita od buke. Štetno djelovanje vibracija.
	OPASNOSTI OD ELEKTRIČNE STRUJE	Djelovanje struje na organizam. Slučajni dodir dijelova pod naponom. Pravila ponašanja pri uporabi električne struje. Previsoki dodirni napon. Priznate mjere zaštite.
	OPASNOSTI OD PADOVA	Pad radnika i drugih osoba na istoj razini, pad u dubinu, pad s visine, pad s visine iznad 3 metra
	FIZIKALNE ŠTETNOSTI	Nepovoljni mikroklimatski uvjeti
	PSIHOFIZIOLOŠKI NAPORI	Odgovornost za živote ljudi i materijalna dobra, komunikacija s osobama, ritam uvjetovan radnim procesom, rukovođenje, zahtjev za visokom kvalitetom rada, neujednačen ritam
	STATODINAMIČKI NAPORI	Statički- prisilan položaj tijela pri radu, stalno sjedenje, stalno stajanje Dinamički- fizički rad, dizanje i nošenje tereta, guranje i vučenje tereta
	NAPORI VIDA	
OSNOVNI PRINCIPI ZAŠTITE OD POŽARA	GORENJE	Proces gorenja i uvjeti potrebni za gorenje. Gorive tvari. Pojam eksplozije i granice eksplozivnosti. Pojam temperature paljenja i plamište.
	GAŠENJE	Gašenje požara. Gašenje ohlađivanjem. Gašenje ugušivanjem. Gašenje oduzimanjem gorive tvari.
	SREDSTVA ZA GAŠENJE	Podjela sredstva za gašenje, specijalna sredstva (pjena, prah, plin) i pomoćna sredstva. Svojstva sredstava za gašenje.
	RUKOVANJE RUČNIM APARATIMA ZA GAŠENJE	Aparat za gašenje vodom, pjenom, prahom, plinom. Način aktiviranja aparata, taktika gašenja, čuvanje i održavanje. Uporaba hidrantske mreže. Intervencije.
SAMOPOMOĆ I OSNOVE PRUŽANJA PRVE POMOĆI	POSTUPCI PRUŽANJA PRVE POMOĆI	Pravila pružanja prve pomoći kod rana, krvarenja, prijeloma i iščašenja kostiju te prignječenja. Prva pomoć kod gušenja i trovanja plinovima. Prva pomoć kod udara električne struje. Umjetno disanje. Zaštita od opekotina i trovanja kemijskim tvarima, te prolijevanja kemikalija.

Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	16/ 36
PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

02 - ELEKTRIČNA STRUJA		
TEMA		SADRŽAJ
OPĆI POJMOVI O ELEKTRIČNOJ STRUJI		Dobivanje električne energije. Vodiči, Električni napon. Strujni krug. Električni otpor. Izolatori
DJELOVANJE ELEKTRIČNE STRUJE		Otpor ljudskog tijela. Unutarnji otpor tijela. Otpor kože. Djelovanje struje pri prolazu kroz tijelo. Faktori koji utječu na jačinu povrede. Put prolaza struje kroz tijelo.
IZVORI OPASNOSTI OD ELEKTRIČNE STRUJE		Zatvaranje strujnog kruga preko tijela. Opasnost od slučajnog dodira. Opasnost od dodirnog napona. Približavanje dijelovima pod visokim naponom.
ZAŠTITA OD ELEKTRIČNE STRUJE NISKOG NAPONA		Izoliranje i dimenzioniranje instalacija. Zaštita od slučajnog dodira. Zaštita od previsokog napona dodira.
PREKIDAČI		Funkcija prekidača (sklopke). Napon u prekidaču (sklopki). Opasnost od oštećenih prekidača (sklopki).
ELEKTRIČNI VODOVI		Opasnost od neizoliranih vodova i golih zračnih vodova. Rukovanje kablovima i zaštita kablova. Oštećenje izolacije kemikalijama, mehaničkim putem, visokim temperaturama i drugo.
UTIKAČKE NAPRAVE		Utičnice i utikači. Opasnost od oštećenih utičnica i utikača. Rukovanje utikačima.
ELEKTRIČNA PRIJENOSNA TROŠILA		Opasnost od ručnih svjetiljki, bušilica, kliješta i sličnog. Oštećenje izolacije i kućišta. Zaštita od dodirnog napona.
TROŠILA S ZAŠTITNIM VODIČEM		Zaštitni vodič i njegova primjena. Djelovanje zaštitnog vodiča. Osigurači i njihovo održavanje. Šuko utikači i njihova namjena.
TROŠILA S ZAŠTITNOM IZOLACIJOM		Kućišta od izolacionog materijala. Zaštita od dodirnog napona. Označavanje dvostruke izolacije. Utikači za trošila s zaštitnom izolacijom.
TROŠILA S MALIM NAPONOM		Opasni uvjeti rada i uporaba prijenosnih uređaja. Pojam malog napona i njihovo dobivanje. Uporaba posebnih utikača.
STABILNA TROŠILA I ELEKTROMOTORI		Radna oprema u zatvorenoj izvedbi. Nulovanje ili zaštitna uzemljenja s pojedinačnim ili skupnim uzemljivačem. Zaštićivanje sklopaka.
RUČNE SVJETILJKE		Uporaba ručnih svjetiljki i njihova oprema. Mali napon. Zaštita od mehaničkih oštećenja.

Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	17/ 36
PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

03- RUČNI ALAT		
TEMA		SADRŽAJ
RUČNI ALAT KAO UZROK NEZGODA		Uporaba alata u kućanstvu i industriji. Primjena i dostupnost alata. Nezgode pri radu s ručnim alatom i njihove posljedice.
	NEISPRAVAN ALAT	Pojam neispravnog alata i uzroci neispravnosti. Kvaliteta materijala i izrada alata. Ocjena ispravnosti alata.
NAJČEŠĆI UZROCI	UPORABA ALATA U POGREŠNE SVRHE	Odabiranje alata i njegova uporaba. Pogrešna uporaba alata i mogućnost ozljeđivanja.
NEZGODA PRI RADU S RUČNIM ALATIMA	NEISPRAVAN NAČIN RADA	Primjena alata suprotno pravilima struke. Primjena alata na opasan način.
	NEISPRAVNO ODLAGANJE ALATA	Odlaganje alata u skladištu i na radnom mjestu. Prenošnje alata i pribor za prenošenje. Opasnost od neispravnog odlaganja iznad mjesta rada, na prolazima ili radnim površinama.
PROVOĐENJE MJERA ZAŠTITE I MJERA SIGURNOSTI	KONTROLA ALATA	Kontrola alata i povlačenje iz uporabe. Način provođenja kontrole, osobe koje provode kontrolu i rokovi za provođenje kontrole.
	ODRŽAVANJE ALATA	Radnje koje se smatraju održavanjem alata. Svrha održavanja alata. Popravak oštećenog alata i odbacivanje alata koji se ne može popraviti.
	USKLADIŠTENJE I PRENOŠENJE ALATA	Mjesta za odlaganje alata u skladištu, na radnom mjestu, kod prenošenja i sl. Način dodavanja alata i uporabe alata.
	UPORABA OSOBNIH ZAŠTITNIH SREDSTAVA	Svrha uporabe osobnih zaštitnih sredstava. Način uporabe osobnih zaštitnih sredstava i vrste koje se rabe pri radu s alatom.
VJEŽBANJE I ČUVANJE U UPORABI ALATA		Svrha vježbanja i podučavanja u uporabi alata. Ispravni radni postupci. Osobe zadužene za uvježbavanje novih djelatnika.

04 - MEHANIZIRANI ALAT		
TEMA		SADRŽAJ
OSNOVNE GRUPE OPASNOSTI	ALAT NA ELEKTRIČNI POGON	Opasnost od električnog udara. Opasnost od pokretnih dijelova alata. Opasnost uslijed neispravnog odlaganja alata. Opasnost uslijed iskenjenja.
	ALAT NA POGON KOMPRIMIRANIM ZRAKOM	Uporaba komprimiranog zraka za pogon alata. Nepredviđeno puštanje alata u rad. Ispadanje alata i priključnih naprava. Oštećenje cijevi za komprimirani zrak. Opasnost od vibracija pri radu s alatima.
ZAŠTITNE NAPRAVE NA RUČNIM MEHANIZIRANIM ALATIMA	VRSTE NAPRAVA	Primjena čvrstih zaštitnih naprava. Oklopi. Zaštita priključnih vodova, utikačkih naprava, prekidača i slično. Izvedba naprava i uređaja za aktiviranje alata.
	KONTROLA NAPRAVA	Provođenje kontrole zaštitnih naprava prije početka rada, tjedno i nakon duže uporabe.
OPASNOSTI U RADNOJ OKOLINI		Uređenje radnog mjesta prije početka rada. Odlaganje alata na radnom mjestu. Priprema alata i pribora za rad prije početka rada.

Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	18/ 36
PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

05 - RADNA OPREMA		
TEMA		SADRŽAJ
OPASNOSTI OD ELEMENATA ZA PRIENOS GIBANJA	KRUŽNO GIBANJE	Opasnost od kružnog gibanja na osovinama, vratilima, spojkama, rotirajućim šipkama i sl. Opasnosti u području dohvata i van dohvata ruke.
	PRAVOCRTNO GIBANJE	Pojava pravocrtnog gibanja. Primjeri pravocrtnog gibanja. Opasnost od uklještenja između dijelova s pravocrtnim gibanjem i okolnih predmeta.
OPASNOST U PODRUČJU RADNOG POSTUPKA		Pojam područja radnog postupka. Opasnosti u području radnog postupka pri odsijecanju, probijanju, savijanju, prenošenju, kovanju i drugim radnim operacijama. Posljedice povreda u području radnog postupka.
	ČVRSTE ZAŠTITNE NAPRAVE	Čvrsto ugrađivanje na mjestu radnog postupka. Materijal i način izrade. Osnovna namjena i mogućnosti primjene. Uporaba za zaštitu uređaja za prienos gibanja.
	ZAŠTITNE NAPRAVE ZA BLOKIRANJE	Pojam naprave za blokiranje i princip njenog uključivanja i rada. Mogućnost primjene naprava za blokiranje. Elektronske zaštitne naprave za blokiranje.
OSNOVNE VRSTE ZAŠTITNIH NAPRAVA	AUTOMATSKE ZAŠTITNE NAPRAVE	Slučajevi u kojima se primjenjuju automatske naprave. Funkcija osnovnih principa djelovanja.
	UREĐAJI ZA DALJINSKO RUKOVANJE I PRENOŠENJE MATERIJALA	Odnos zaštitnih naprava i uređaja za daljinsko rukovanje. Samostalna primjena i kombinacija s nekom od zaštitnih naprava. Funkcija i način djelovanja. Prenošenje materijala.
	SPECIJALNI ALAT ZA PRINOŠENJE	Ručno prinošenje materijala do mjesta obrade primjenom specijalnih alata. Podjela specijalnih alata. Način primjene specijalnih alata.
KONTROLA ZAŠTITNIH NAPRAVA		Svrha kontrole zaštitnih naprava. Rokovi i način provođenja kontrole. Vrste kontrola i osobe koje ih provode.
UREĐENJE RADNOG MJESTA OKO STROJA		Smještaj stroja i udaljenosti. Odlaganje materijala i proizvoda. Način odlaganja materijala. Čišćenje i otpremanje otpada. Pribor za čišćenje oruđa za rad.

Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	19/ 36
PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

06 - RUČNI TRANSPORT TERETA		
TEMA		SADRŽAJ
NEZGODE PRI RUČNOM TRANSPORTU TERETA		Opterećenje tijela kod ručnog transporta. Zamaranje i posljedica umora, radna sposobnost i povređivanje. Loše radne navike kod ručnog rukovanja teretom.
	RUČNO DIZANJE I PRENOŠENJE TERETA	Opasnosti od ozljeda zglobova, kralježnice, tetiva, unutarnjih organa i krvotoka. Uvježbavanje u podizanju i prenošenju tereta. Norme za dozvoljene težine ručnog podizanja tereta. Tehnika ručnog podizanja, prenošenja i odlaganja tereta.
ČOVJEK KAO TRANSPORTNO SREDSTVO	NAJVAŽNIJA PRAVILA ZA PRENOŠENJE TERETA	Uređenje transportnog puta i okoliša, te prostora na kome će se odlagati materijal. Zahvat tereta tokom prenošenja. Tehnika prenošenja obzirom na zahvat.
	GRUPNO PODIZANJE I PRENOŠENJE TERETA	Prenošenje tereta većih dimenzija, kao što su dugi predmeti ili tereti većih površina. Formiranje grupe. Vođenje grupe. Raspored u grupi. Pravila grupnog rada.
OSOBNA ZAŠTITNA SREDSTVA		Povrede pri radu transportnih djelatnika. Svrha uporabe osobnih zaštitnih sredstava. Vrste i namjena osobnih zaštitnih sredstava za transportne djelatnike.

07 - TRANSPORTNA SREDSTVA		
TEMA		SADRŽAJ
SIGURNOST KOD PRIMJENE RUČNIH KOLICA	SKLADIŠNA KOLICA - RUDLE	Namjena i vrste tereta koji se mogu transportirati. Utovar, vožnja i istovar tereta s rudli. Oprema rudli i pomoćni pribor. Specijalne vrste rudli za određene terete.
	JEDNOSTAVNA KOLICA S TRI ILI ČETIRI KOTAČA	Osnovna namjena jednostavnih kolica. Stabilnost kolica. Utovar, vožnja i istovar tereta s kolica.
	RUČNA KOLICA I VILIČAR S HIDRAULIKOM	Uporaba ručnih kolica (kornjače) u unutarnjem transportu. Konstruktivne karakteristike ručnog viličara. Način korištenja ručnog viličara s hidraulikom.
	RUČNE LANČANE DIZALICE	Izvedba ručnih lančanih dizalica ("flašencug"). Princip rada lančane dizalice. Nosivost lančane dizalice i tehnike rada s dizalicom. Održavanje dizalice.
SIGURNOST KOD PRIMJENE DIZALICA	ELEKTRODIZALICE	Vrste elektrodizalica i njihove nosivosti. Pogon dizalica i način rukovanja. Oznake na dizalici. Sigurnosni uređaji. Način postavljanja dizalica. Dizanje, prenošenje i spuštanje tereta.
SIGURNOST KOD PRIMJENE VILIČARA		Uporaba viličara u unutarnjem transportu. Prijenos tereta i vertikalno podizanje. Uporaba paleta. Oprema viličara. Oznake na viličaru. Dijagram nosivosti viličara. Vožnja viličara raznim transportnim putovima.

Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	20/ 36
PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

08 - SKELE, LJESTVE I PODESTI		
TEMA	SADRŽAJ	
SKELE	OPASNOSTI PRI UPORABI SKELE	Opasnost od rušenja skele. Opasnost od pada s visine. Opasnost od pokliznuća i posrtanja. Opasnost od pada predmeta s visine.
	MJERE ZAŠTITE PRI UPORABI SKELE	Pregled i održavanje skele. Postavljanje skele i osiguranje od prevrtanja. Pristup na etažu skele. Zaštita od pada s visine. Izvedba radnog poda. Udaljenost skele od zidova.
PODESTI	OPASNOSTI PRI RADU NA PODESTIMA	Opasnost od pada s jednog na drugi nivo. Opasnost od posrtanja i padova u nivou. Opasnost od pada predmeta s podesta.
	MJERE ZAŠTITE PRI RADU NA PODESTIMA	Mjere zaštite prije početka rada. Pregled ispravnosti podesta. Odlaganje alata i materijala. Odnosnje materijala nakon završetka rada.
LJESTVE	JEDNOKRAKE LJESTVE	Fiksne neprenosive ljestve. Dimenzije i način postavljanja na konstrukciju. Prijenosne jednokrake ljestve. Izvedba i način uporabe, te osiguranja. Spajanje ljestava. Kretanje po ljestvama, prenašanje ljestava.
	DVOKRAKE LJESTVE	Izvedba dvokrakih ljestava. Okov i osiguranje krakova. Postavljanje i uporaba ljestava. Prenosnje ljestava.

09 - OSOBNA ZAŠTITNA OPREMA		
TEMA	SADRŽAJ	
OSOBNA ZAŠTITNA SREDSTVA I OPREMA	OPREMA ZA ZAŠTITU GLAVE	Zaštitna kaciga (šljem) i način njene primjene. Zaštitna radna kapa i kapuljača. Štitnici za uši.
	OPREMA ZA ZAŠTITU OČIJU I LICA	Zaštitne naočale s providnim staklom, tamnim staklom, kobalt staklom, nepropusnim okvirom i naočale od žičane mreže. Štitnici za oči i lice od prozirnog materijala i od tamnih stakala. Brojevi zasjenjenja tamnih stakala.
	OPREMA ZA ZAŠTITU SLUHA	Uporaba "švedske vate". Uporaba plastičnih čepova. Uporaba ušnih štitnika i ušnih pokrova za zaštitu od prekomjerne buke.
PODJELA I KARAKTERISTIKE	OPREMA ZA ZAŠTITU DIŠNIH ORGANA	Respiratori i vrste filtera za zaštitu od prašine. Plinska maska i vrste filtera za zaštitu od štetnih plinova, para, dimova i magle. Cijevne maske i aparati s kisikom.
	OPREMA ZA ZAŠTITU RUKU	Zaštitne kožne rukavice. Tehničke gumene rukavice. Gumene rukavice za električara. Azbestne rukavice. Štitnici za ručni zglobov.
	OPREMA ZA ZAŠTITU TIJELA	Zaštitno radno odijelo (kombinezon). Zaštitni prsluci i kožne bunde. Odijela (kombinezoni) od polivinila i gumiranog platna. Zaštitna pregače od kože, polivinila, cerade, gume i plastike. Zaštitni pojas.
	OPREMA ZA ZAŠTITU OD NEPOGODA	Zaštitne kišne kabanice. Zaštitna odjeća za zaštitu od hladnoće. Zaštitna obuća za zaštitu od padavina i hladnoće.
KONTROLA ISPRAVNOSTI I ODRŽAVANJE	Odgovarajuća uporaba osobne zaštitne opreme (OZO). Kontrola ispravnosti i prosudba za otklanjanje iz uporabe. Način održavanja.	

Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	21/ 36
PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

10 - STATIČKI ELEKTRICITET

TEMA	SADRŽAJ
OPĆI POJMOVI O STATIČKOM ELEKTRICITETU	Narušavanje električne ravnoteže i pojava statičkog elektriciteta. Oduzimanje i skupljanje elektrona. Nastanak elektrostatičkih naboja. Odbijanje i privlačenje tijela. Influencija i njen nastanak.
SMETNJE U POGONU I ODRŽAVANJE	Opasnost za ljude od elektrostatskog naboja. Djelovanje elektrostatskog polja na nervni sistem. Opasnost od požara i eksplozije te uvjeti koji dovode do požara.
IZBIJANJE ISKROM I PALJENJE	Izjednačenje naboja putem električne iskre. Proboj zraka električnom iskrom. Električno pražnjenje. Paljenje eksplozivne smjese.
ZAŠTITNE MJERE	Uporaba zatvorenih aparata i transportnih sistema. Zamjena lako zapaljivih tvari. Uporaba zaštitnih plinova. Zračenje prostorije i odsisavanje plinova. Umanjenje nabijanja i vlaženja. Odvođenje elektrostatskog naboja.

11- ŠTETNA ZRAČENJA

TEMA	SADRŽAJ
OPĆENITO O ZRAČENJU	Širenje elektromagnetskih valova. Vrste zračenja. Izvori zračenja i njihova pojava u prirodi i industriji.
DJELOVANJE ZRAČENJA NA ORGANIZAM	Štetno djelovanje zračenja na ljudski organizam. Djelovanje na oči i kožu, te unutarnje organe.
TOPLINSKO INFRACRVENO ZRAČENJE	Sunčevo zračenje. Zračenje užarenih materija u ljevaonicama, kovačnicama, kod zavarivanja i rezanja materijala, itd. Djelovanje na organizam.
MJERE ZAŠTITE OD TOPLINSKOG ZRAČENJA	Odvajanje izvora zračenja. Paravani, lančane i vodene zavjese. Uporaba osobnih zaštitnih sredstava i odjeće.
ULTRALJUBIČASTO ZRAČENJE	Sunčevo zračenje. Elektrolučno zavarivanje, plinsko zavarivanje i rezanje metala. Djelovanje na organizam.
MJERE ZAŠTITE OD ULTRALJUBIČASTOG ZRAČENJA	Uklanjanje djelatnika od mjesta izvora zračenja. Uporaba osobnih zaštitnih sredstava, odjeće, paravana i sl. Uporaba tamnih stakala.

 <p> <small>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440389, OIB: 59978103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</small> </p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	22/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

3.4. Program osposobljavanja ovlaštenika poslodavca

Program osposobljavanja ovlaštenika poslodavca provodit će se prema sljedećem programu i njegovom sadržaju:

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJE POSLODAVCA I OVLAŠTENIKA POSLODAVCA	
Osnovni pojmovi iz zaštite na radu	Svrha i cilj zaštite na radu, zaštita na radu kao ekonomska kategorija. Prilagodba hrvatskih propisa iz zaštite na radu propisima Europske zajednice. Definicije, ozljede na radu, profesionalne bolesti, bolesti u svezi s radom i propisi koji reguliraju to područje. Stanje i broj ozljeda na radu, profesionalnih bolesti u Hrvatskoj. Sustav praćenja stanja zaštite na radu u Hrvatskoj. Sprječavanje ozljeda na radu; ljudski čimbenik kao uzrok ozljeda. Zašto dolazi do ozljeda. Zašto ljudi čine pogreške. Posljedice ozljeda na radu.
Propisi, obveze i prava poslodavca i radnika iz zaštite na radu, poslovi stručnjaka zaštite na radu	Zakonski i drugi propisi u svezi zaštite na radu. Zadaci, prava i obveze poslodavca vezano za zaštitu na radu. Ovlaštenik za zaštitu na radu. Zadaci, prava i obveze radnika vezano za zaštitu na radu. Poslovi stručnjaka za zaštitu na radu. Povjerenik za zaštitu na radu. Odbor za zaštitu na radu.
Specifični propisi ovisno o djelatnosti poduzeća	
Akti poduzeća	Procjena rizika kao temeljni akt iz zaštite na radu u poduzeću. Interni akti koji proizlaze iz procjene rizika. Zadaci poslodavca i ostalih ovlaštenika: uređenje organizacije i provedbe u pisanom obliku, osiguranje provođenja obrazovanja, osiguranje sigurnih sredstava rada, osiguranje provedbe pregleda radnika, osiguranje ispitivanja radne okoline, strojeva, stanja zaštite na privremenim radilištima, osiguranje zaštite od požara, prve pomoći, osiguranje vođenja evidencija, osiguranje provedbe zabrane pušenja, korištenja alkohola i droga, osiguranje djelovanja odbora za zaštitu na radu, međusobne suradnje svih ovlaštenika na nižim razinama, stručnjaka, radnika te zadaci ovlaštenika.
Procjena rizika	Obveza izrade procjene rizika. Opasnosti, štetnosti, napori. Suradnja s predstavnicima radnika prilikom izrade i prihvaćanja procjene rizika. Stanje zaštite u poduzeću prema procjeni rizika. Značaj plana mjera zaštite na radu.
Posljedice neprovođenja zaštite na radu za poslodavac	Inspekcijski nadzor. Disciplinska odgovornost. Prekršajna odgovornost. Kaznena odgovornost. Odgovornost za štetu.
Metode djelovanja ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu	Postupci u komunikaciji, dogovaranju, rješavanju zahtjeva, motiviranju, davanju prijedloga za djelovanje, prilikom nadzora od strane organa nadzora. Način davanja uputa, ispravljanja pogrešaka i motiviranja.

 <p>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440389, OIB: 59978103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	23/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

3.5. Program osposobljavanja povjerenika radnika

Program osposobljavanja povjerenika radnika provodit će se prema sljedećem programu i njegovom sadržaju:

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJE POVJERENIKA RADNIKA	
Osnovni pojmovi iz zaštite na radu	Svrha i cilj zaštite na radu, zaštita na radu kao ekonomska kategorija. Prilagodba hrvatskih propisa iz zaštite na radu propisima Europske zajednice. Definicije, ozljede na radu, profesionalne bolesti, bolesti u svezi s radom i propisi koji reguliraju to područje. Stanje i broj ozljeda na radu, profesionalnih bolesti u Hrvatskoj. Sustav praćenja stanja zaštite na radu u Hrvatskoj. Sprječavanje ozljeda na radu; ljudski čimbenik kao uzrok ozljeda. Zašto dolazi do ozljeda. Zašto ljudi čine pogreške. Posljedice ozljeda na radu.
Propisi, obveze i prava poslodavca i radnika iz zaštite na radu, poslovi stručnjaka zaštite na radu	Zakonski i drugi propisi u svezi zaštite na radu. Zadaci, prava i obveze poslodavca vezano za zaštitu na radu. Ovlaštenik za zaštitu na radu. Zadaci, prava i obveze radnika vezano za zaštitu na radu. Poslovi stručnjaka za zaštitu na radu. Povjerenik za zaštitu na radu. Odbor za zaštitu na radu.
Akti poduzeća	Procjena rizika kao temeljni akt iz zaštite na radu u poduzeću. Interni akti koji proizlaze iz procjene rizika. Zadaci poslodavca i ostalih ovlaštenika: uređenje organizacije i provedbe u pisanom obliku, osiguranje provođenja obrazovanja, osiguranje sigurnih sredstava rada, osiguranje provedbe pregleda radnika, osiguranje ispitivanja radne okoline, strojeva, stanja zaštite na privremenim radilištima, osiguranje zaštite od požara, prve pomoći, osiguranje vođenja evidencija, osiguranje provedbe zabrane pušenja, korištenja alkohola i droga, osiguranje djelovanja odbora za zaštitu na radu, međusobne suradnje svih ovlaštenika na nižim razinama, stručnjaka, radnika te zadaci ovlaštenika.
Procjena rizika	Obveza izrade procjene rizika. Opasnosti, štetnosti, naponi. Suradnja s predstavnicima radnika prilikom izrade i prihvaćanja procjene rizika. Stanje zaštite u poduzeću prema procjeni rizika. Značaj plana mjera zaštite na radu.
Posljedice neprovođenja zaštite na radu za poslodavac	Inspekcijski nadzor. Disciplinska odgovornost. Prekršajna odgovornost. Kaznena odgovornost. Odgovornost za štetu.
Metode djelovanja povjerenika radnika za zaštitu na radu	Postupci u komunikaciji, dogovaranju, rješavanju zahtjeva, motiviranju, davanju prijedloga za djelovanje, prilikom nadzora od strane organa nadzora. Način davanja uputa, ispravljanja pogrešaka i motiviranja.

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	24/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

3.6. Program osposobljavanja po radnim mjestima

Radnici su upoznati s procjenom rizika u kojoj se navode opasnosti, štetnosti te naponi koji se mogu javiti prilikom obavljanja poslova na radnim mjestima, te su isti, sukladno Pravilniku o izradi procjene rizika, definirani kao poslovi sa sljedećim rizicima:

POSLOVI/ AKTIVNOSTI NA RADNOM MJESTU				
ŠIFRA POSLA i AKTIVNOSTI:	POSLOVI:	RAZRED RIZIKA		
		mali rizik	srednji rizik	veliki rizik
001	Upravljački poslovi	☒	☐	☐
002	Organizacija i vođenje	☒	☐	☐
003	Uredski poslovi	☒	☐	☐
004	Predškolski odgoj i obrazovanje	☐	☐	☒
005	Skrb i briga o djeci	☐	☐	☒
006	Posluživanje hrane	☐	☒	☐
007	Pranje i peglanje rublja	☐	☒	☐
008	Zdravstveni nadzor djece	☐	☒	☐
009	Pedagoški poslovi	☐	☒	☐
010	Poslovi psihologa	☐	☒	☐
011	Logopedski poslovi	☐	☒	☐
012	Domarski poslovi	☐	☒	☐
013	Čišćenje i održavanje	☐	☒	☐
014	Dostava hrane	☐	☒	☐
015	Sudjelovanje u prometu	☒	☐	☐
016	Održavanje mjesta rada	☒	☐	☐

 <small>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440399, OIB: 59978103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</small>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	25/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

Radnike je potrebno osposobiti za rad na siguran način na poslovima prema navedenim područjima osposobljavanja:

Šifra posla / aktivnosti	Poslovi /aktivnosti prema procjeni rizika	Područja za osposobljavanje
001	Upravljački poslovi	01–11
002	Organizacija i vođenje	01-11
003	Uredski poslovi	01, 02, 03, 05, 06, 09, 10, 11
004	Predškolski odgoj i obrazovanje	01, 02, 03, 06, 09, 10, 11
005	Skrb i briga o djeci	01, 02, 03, 06, 09, 10, 11
006	Posluživanje hrane	01, 02, 03, 04, 05, 06, 09, 10
007	Pranje i peglanje rublja	01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 09, 10
008	Zdravstveni nadzor djece	01, 02, 03, 05, 9, 10, 11
009	Pedagoški poslovi	01, 02, 03, 05, 09, 10, 11
010	Poslovi psihologa	01, 02, 03, 05, 09, 10, 11
011	Logopedski poslovi	01, 02, 03, 05, 09, 10, 11
012	Domarski poslovi	01 - 11
013	Čišćenje i održavanje	01 - 11
014	Dostava hrane	01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 09, 10, 11
015	Sudjelovanje u prometu	01, 02, 03, 07, 09, 10
016	Održavanje mjesta rada	01, 02, 03, 05, 06, 08, 09, 10

 <small>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440389, OIB: 59979103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</small>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	26/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

Budući da se na svakom radnom mjestu obavlja više vrsta poslova, potrebno je osposobiti radnike na radnim mjestima prema sljedećim područjima:

Šifra radnog mjesta	Naziv radnog mjesta	Procesi rada na radnom mjestu	Područja za osposobljavanje
RM-01	Ravnateljica	001, 002, 003, 004, 015, 016	01-11
RM-02	Pedagog	003, 004, 009, 015, 016	01-11
RM-03	Psiholog	003, 004, 010, 015, 016	01-11
RM-04	Logoped	003, 004, 011, 015, 016	01-11
RM-05	Ekonom - domar	003, 012, 013, 014, 015, 016	01-11
RM-06	Odgojiteljica	004, 005, 006, 015, 016	01-11
RM-07	Spremačica	006, 007, 013, 014, 015, 016	01-11
RM-08	Zdravstvena voditeljica	003, 004, 008, 015, 016	01-11

U procjeni rizika također su navedene mjere s kojima se rizici mogu svesti na prihvatljivu razinu te se radnici moraju pridržavati svih propisanih mjera. Radnici su u postupak obavljanja procesa rada upućeni kroz redovito školovanje, stručna osposobljavanja/edukacije, te radom pod nadzorom iskusnijih radnika.

 <p> <small>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440389, OIB: 59979103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</small> </p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	27/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

LITERATURA:

- Zakon o zaštiti na radu NN 71/14, 118/14, 94/18, 96/18
- Pravilnik o izradi procjene rizika NN 112/14, 129/19
- Pravilnik o osposobljavanju zaštite na radu i polaganju stručnog ispita 112/14
- ZIRS Zagreb – oznaka POU-01
- ZIRS Zagreb – oznaka POU-22
- ZIRS Zagreb – oznaka POU-38
- ZIRS Zagreb – oznaka POS-2
- ZIRS Zagreb – oznaka POS-29

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	28/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSoblJAVANJA		Revizija:	A-01

4. **OBVEZE I PRAVA POSLODAVCA, RADNIKA I OVLAŠTENIKA RADNIKA ZA ZAŠTITU NA RADU**

4.1. **Obveze poslodavca i ovlaštenika u provedbi mjera zaštite na radu**

Zakonodavac je definirao opće obveze poslodavca u vezi s organiziranjem i provođenjem zaštite na radu, a kojima pobliže definira pravila zaštite na radu i propisuje što i kako poslodavac mora postupati u uspostavi sustava.

- Poslodavac je obavezan organizirati i provoditi zaštitu na radu, vodeći pri tome računa o prevenciji rizika te obavješćavanju, osposobljavanju, organizaciji i sredstvima. (članak 17. st. 1. ZZR)
- Poslodavac je obavezan provoditi prevenciju u svim radnim postupcima, u organizaciji rada i upravljanju radnim postupcima, pri čemu mora osigurati radnicima najveću moguću razinu zaštite na radu. (članak 17. st. 2. ZZR)
- Pri organiziranju i provođenju zaštite na radu, poslodavac je obavezan uvažavati prirodu obavljanih poslova te prilagoditi zaštitu na radu promjenjivim okolnostima radi poboljšanja stanja. (članak 17. st. 3. ZZR)
- Poslodavac je u organizaciji radnog procesa i povjeravanju poslova radniku obavezan voditi računa o sposobnostima radnika koje mogu utjecati na zaštitu na radu. (članak 17. st. 4. ZZR)
- Troškove provođenja zaštite na radu snosi poslodavac, odnosno njezino provođenje ne smije teretiti radnika. (članak 17. st. 6. ZZR)

Poslodavac može provođenje zaštite na radu prenijeti u pisanom obliku na svojeg ovlaštenika u okviru njegovog djelokruga rada. (čl. 23. ZZR).

Poslodavac je obavezan ovlašteniku osigurati uvjete za rad te ga ne smije staviti u nepovoljniji položaj zbog poduzimanja aktivnosti u skladu s pravilima zaštite na radu, te postupanja po pravilima struke i danim ovlaštenjima poslodavca. Zakonodavac u radu ovlaštenika osigurava ovlašteniku samostalnost u donošenju i provođenju odluka, te samostalnost u raspolaganju sredstvima koja mu je obavezan osigurati poslodavac. Na ovaj način zakonodavac ovlašteniku olakšava primjenu pravila zaštite na radu, te je uz opće obveze poslodavca zakonodavac propisao ovlasti ovlaštenika koje ovlaštenici moraju obavljati u svom radu i to:

- radniku koji nije osposobljen za rad na siguran način ne dopusti rad bez nadzora osposobljenog radnika
- radniku za kojeg nije na propisani način utvrđeno da ispunjava tražene uvjete, ne dopusti obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, odnosno da radniku koji više ne ispunjava tražene uvjete zabrani da nastavi obavljati poslove s posebnim uvjetima rada
- posebno osjetljivim skupinama radnika ne dozvoli da obavljaju poslove koji bi mogli na njih štetno utjecati
- isključi iz uporabe radnu opremu koja nije ispravna, odnosno sigurna, kao i osobnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promjene zbog kojih postoje rizici za sigurnost i zdravlje radnika

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	29/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

- u suradnji sa stručnjakom za zaštitu na radu osigura evidentiranje svake nezgode i ozljede na radu te svakog slučaja postupanja radnika u skladu s odredbom članka 69. stavaka 3. i 4. Zakona o ZNR
- nadzire da radnici rade u skladu s pravilima zaštite na radu, uputama poslodavca, odnosno proizvođača radne opreme, osobne zaštitne opreme, opasnih kemikalija i bioloških štetnosti te da koriste propisanu osobnu zaštitnu opremu
- radniku zabrani rad ako ga obavlja suprotno podstavku prethodnom podstavku
- osigura potreban broj radnika osposobljenih za evakuaciju i spašavanje, za pružanje prve pomoći te da im stavi na raspolaganje svu potrebnu opremu
- osigura da se u vrijeme rada ne piju alkoholna pića te da se ne uzimaju druga sredstva ovisnosti, odnosno da zabrani rad radnicima koji su na radu pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti i da ih udalji s mjesta rada.

Zaštita na radu kao sustavno organizirano djelovanje sastavni je dio organizacije rada i izvođenja radnog postupka, koje poslodavac ostvaruje primjenom osnovnih, posebnih i priznatih pravila zaštite na radu u skladu s općim načelima prevencije. (čl. 10. stavak 2. ZZR).

Poslodavac je temeljem Zakona o zaštiti na radu obavezan za slijedeće:

- Poslodavac je odgovoran za organiziranje i provođenje zaštite na radu, neovisno o tome je li u tu svrhu zaposlio jednog ili više stručnjaka zaštite na radu ili je obavljanje poslova zaštite na radu ugovorio s osobom ovlaštenom za obavljanje tih poslova (čl. 19. st. 3. ZZR)
- Poslodavac je obavezan imati procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, koja odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom i koja je dostupna radniku na mjestu rada (čl. 18. st. 2. ZZR),
- Poslodavac je obavezan na temelju procjene rizika primjenjivati pravila zaštite na radu, preventivne mjere, organizirati i provoditi radne i proizvodne postupke, odnosno metode te poduzimati druge aktivnosti za sprječavanje i smanjenje izloženosti radnika utvrđenim rizicima (čl. 18. st. 3. ZZR),
- Poslodavac je obavezan utvrditi i obavljati poslove zaštite na radu u skladu s procjenom rizika, stanjem zaštite na radu i brojem radnika. (čl. 20. st. 1. ZZR)
- poslodavac je dužan provesti osposobljavanje svih radnika za rad na siguran način (čl. 27 - 30. ZZR)
- Poslodavac ne smije dozvoliti samostalno obavljanje poslova radniku koji prethodno nije osposobljen za rad na siguran način (čl. 28. st. 1. ZZR)
- Poslodavac je obavezan obavješćivati i savjetovati se s radnicima, odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu u skladu s ovim Zakonom i općim propisima o radu (čl. 31 ZZR)

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	30/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

- Poslodavac koji zapošljava 50 ili više radnika obavezan je osnovati odbor zaštite na radu (u daljnjem tekstu: odbor) kao svoje savjetodavno tijelo za unapređivanje zaštite na radu (čl. 34. st. 1. ZZR)
- Poslodavac je obavezan osigurati da su mjesta rada koja se koriste u svakom trenutku sigurna, održavana, prilagođena za rad i u ispravnom stanju, u skladu s pravilima zaštite na radu. (čl. 41. st. 1. ZZR)
- Poslodavac je obavezan osigurati da sredstva rada i osobna zaštitna oprema u uporabi budu u svakom trenutku sigurni, održavani, prilagođeni za rad i u ispravnom stanju te da se koriste u skladu s pravilima zaštite na radu, tehničkim propisima i uputama proizvođača tako da u vrijeme rada ne ugrožavaju radnike. (čl. 41. st. 3. ZZR)
- Poslodavac je obavezan isključiti iz uporabe sredstva rada i osobnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promjene zbog kojih postoje rizici za sigurnost i zdravlje radnika. (čl. 41. st. 4. ZZR)
- Poslodavac je obavezan, u skladu s ovim Zakonom, njegovim provedbenim propisima, pravilima zaštite na radu, posebnim propisima, odnosno uputama proizvođača, obavljati preglede, odnosno ispitivanja sredstava rada koja se koriste, radi utvrđivanja jesu li na njima primijenjena pravila zaštite na radu i jesu li zbog nastalih promjena tijekom njihove uporabe ugroženi sigurnost i zdravlje radnika. (čl. 42. st. 1. ZZR)
- Poslodavac smije koristiti nadzorne uređaje kao sredstvo zaštite na radu pod uvjetima propisanim Zakonom. (čl. 43. st. 1. ZZR)
- Poslodavac je obavezan planirati, pripremati i provoditi radne postupke te razraditi i primjenjivati tehnologiju rada tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika, uvažavajući pri tome najvišu moguću razinu zaštite od rizika na radu i u vezi s radom, u skladu s pravilima zaštite na radu i drugim propisima. (čl. 44. st. 1. ZZR)
- Poslodavac je dužan primjenom manje opasnih i štetnih tehnologija, radnih postupaka i radnih tvari stalno unapređivati stanje zaštite na radu. (čl. 46. st. 1. ZZR)
- Poslodavac je dužan obavljati ispitivanja u radnim prostorijama fizikalnih (temperature, vlažnosti i brzine strujanja zraka, buke, rasvjete) kemijskih i bioloških štetnosti (čl. 45. ZZR)
- Opasne kemikalije poslodavac smije koristiti samo ako ne može iste radne rezultate postići primjenom bezopasnih kemikalija (čl. 47. ZZR)
- Obveza je poslodavca da koncentracija opasnih kemikalija, koje djeluju u obliku plinova, para, prašina i aerosola, na mjestima rada i u njihovom okruženju bude što niža i ispod granične vrijednosti izloženosti (čl. 48. st. 1 ZZR)
- Poslodavac je obavezan provoditi prevenciju stresa na radu ili u vezi s radom koji je uzrokovan osobito čimbenicima kao što su sadržaj rada, organizacija rada, radno okruženje, loša komunikacija i međuljudski odnosi, kako bi sveo na najmanju mjeru potrebu radnika da svladava poteškoće zbog dugotrajnije izloženosti intenzivnom pritisku te otklonio mogućnost da se umanju radna učinkovitost radnika i pogorša njegovo zdravstveno stanje (čl. 51. ZZR)

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	31/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

- Poslodavac je obavezan na mjestima rada i sredstvima rada trajno postaviti sigurnosne znakove na vidljivom mjestu (čl.53. ZZR)
- Poslodavac je obavezan poduzeti mjere zaštite od požara i spašavanja radnika, izraditi plan evakuacije i spašavanja, odrediti radnike koji će provoditi mjere te osigurati pozivanje i omogućiti postupanje javnih službi nadležnih za zaštitu od požara i spašavanje, u skladu s posebnim propisima. (čl.55. ZZR)
- poslodavac je obavezan organizirati i osigurati pružanje prve pomoći, te provesti osposobljavanje određenog broja radnika za pružanje prve pomoći (čl. 56. ZZR)
- Poslodavac je obavezan voditi evidencije, čuvati isprave te davati obavijesti i podatke u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima o zaštiti na radu (čl. 61. ZZR)
- Poslodavac je obavezan na mjestu rada postaviti na vidljivo mjesto sigurnosne znakove, znakove za evakuaciju i spašavanje, upute i oznake za rukovanje radnom opremom, upute i oznake za rad s opasnim kemikalijama, biološkim štetnostima, izvorima zračenja i drugim izvorima opasnosti i štetnosti (čl. 62. ZZR)
- Poslodavac je obavezan osigurati radniku zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje kojima je izložen na radu, u skladu s posebnim propisima koji uređuju mjere zdravstvene zaštite u vezi s radom. (čl. 63 ZZR)
- Poslodavac koji obavlja građevinske radove ili radove na iskorištavanju šuma obavezan je prije početka radova na privremenom radilištu urediti radilište i osigurati da se radovi obavljaju u skladu s posebnim propisima i pravilima zaštite na radu (čl. 74. ZZR)
- Investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izvode radovi na iskorištavanju šuma obavezan je najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na privremenom radilištu, na kojem će radovi trajati duže od pet dana i na kojem će radove izvoditi dva ili više izvođača, dostaviti obavijest iz članka 74. stavka 2. Zakona o ZNR tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada. (čl. 75. ZZR)
- Poslodavac je obavezan osigurati radnicima usluge medicine rada kako bi se osigurao zdravstveni nadzor primjeren opasnostima, štetnostima i naporima tijekom rada u svrhu očuvanja zdravlja radnika (čl. 80. ZZR)

ostale obveze prema Zakonu o zaštiti na radu i pratećim propisima, a prema djelatnostima poslodavca

4.2. Obveze i prava radnika

Zakonodavac je uz obveze poslodavaca u članicama 67. – 69. propisao i obveze i prava radnika:

- Radnik je obavezan osposobljavati se za rad na siguran način kada ga na osposobljavanje uputi poslodavac.
- Radnik je obavezan i odgovoran obavljati poslove dužnom pažnjom te pri tome voditi računa o svojoj sigurnosti i zaštiti zdravlja, kao i sigurnosti i zaštiti zdravlja ostalih radnika, koje mogu ugroziti njegovi postupci ili propusti na radu.

 <p> <small> Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440395, OIB: 59978103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr </small> </p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	32/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

- Smatra se da radnik radi dužnom pažnjom kada poslove obavlja u skladu sa znanjima i vještinama koje je stekao tijekom osposobljavanja za rad na siguran način te kada radi po uputama poslodavca, odnosno njegovog ovlaštenika, tako da:
  - prije početka rada pregleda mjesto rada te o uočenim nedostacima izvijesti poslodavca ili njegovog ovlaštenika
  - pravilno koristi sredstva rada
  - pravilno koristi propisanu osobnu zaštitnu opremu, koju je nakon korištenja obvezan vratiti na za to određeno mjesto
  - pravilno koristi i samovoljno ne isključuje, ne vrši preinake i ne uklanja zaštite na sredstvima rada
  - odmah obavijesti poslodavca, njegovog ovlaštenika, stručnjaka zaštite na radu ili povjerenika radnika za zaštitu na radu o svakoj situaciji koju smatra značajnim i izravnim rizikom za sigurnost i zdravlje, o nepostojanju ili nedostatku uputa za takvu situaciju, kao i o bilo kojem uočenom nedostatku u organiziranju i provedbi zaštite na radu
  - posao obavlja u skladu s pravilima zaštite na radu, pravilima struke te pisanim uputama poslodavca
  - prije odlaska s mjesta rada ostavi sredstva rada koja je koristio u takvom stanju da ne ugrožavaju ostale radnike ili sredstva rada
  - surađuje s poslodavcem, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu, specijalistom medicine rada i povjerenikom radnika za zaštitu na radu.
- Radnik je obavezan surađivati s poslodavcem, njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu, povjerenikom radnika za zaštitu na radu i specijalistom medicine rada u rješavanju svih pitanja zaštite na radu, osobito dok se ne osigura da radni okoliš i uvjeti rada ne predstavljaju rizik za sigurnost i zdravlje te dok se u cijelosti ne postigne zaštita na radu u skladu sa zahtjevima tijela nadležnih za nadzor provedbe zaštite na radu.
- Radnik nije obavezan snositi troškove u vezi s primjenom pravila zaštite na radu i zdravstvenih mjera.
- Radnik mora odmah izvijestiti poslodavca, njegovog ovlaštenika, stručnjaka za zaštitu na radu ili povjerenika za zaštitu na radu o svakoj činjenici za koju smatra da predstavlja neposredni rizik za sigurnost i zdravlje, kao i o svakom drugom nedostatku u sustavu zaštite na radu.
- Radnik ima pravo odbiti raditi i napustiti mjesto rada ako mu izravno prijete rizik za život i zdravlje, sve dok poslodavac ne poduzme korektivne mjere te zbog takvog postupanja ne smije trpjeti štetne posljedice.
- Poslodavac ne smije zahtijevati od radnika da ostane na mjestu rada dok na tom mjestu postoji izravan i ozbiljan rizik za život i zdravlje radnika.

 <p> <small>Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440389, OIB: 59978103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ure@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr</small> </p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	33/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

- O postupku iz članka 69 stavka 4. radnik mora obavijestiti poslodavca, njegovog ovlaštenika, stručnjaka za zaštitu na radu ili povjerenika radnika za zaštitu na radu.
- U slučaju iz članka 69 stavka 4 poslodavac, njegov ovlaštenik, odnosno radnik ili povjerenik radnika za zaštitu na radu obvezni su bez odgađanja izvijestiti nadležnog inspektora koji je obavezan u roku od 48 sati utvrditi činjenično stanje i osnovanost navoda radnika.
- Za vrijeme dok ne radi zbog izbjegavanja izloženosti izravnom i ozbiljnom riziku za život i zdravlje, radnik ima pravo na plaću i druga prava iz radnog odnosa u skladu s općim propisom o radu.

5. POSLOVI ZAŠTITE NA RADU

Poslovi zaštite na radu su osobito:

- stručna pomoć poslodavcu i njegovim ovlaštenicima, radnicima te povjerenicima radnika za zaštitu na radu u provedbi i unapređivanju zaštite na radu
- sudjelovanje u izradi poslovne strategije te operativnih planova i programa poslovanja poslodavca, u dijelu u kojem se moraju odnositi na zaštitu na radu, te sudjelovanje u primjeni upravljačkih metoda ili tehnika za provođenje strategije
- sudjelovanje u postupku izrade procjene rizika
- unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu te poticanje i savjetovanje poslodavca i njegovih ovlaštenika da otklanjaju nedostatke u zaštiti na radu utvrđene unutarnjim nadzorom
- prikupljanje i analiziranje podataka u vezi s nezgodama, ozljedama na radu, profesionalnim bolestima i bolestima u vezi s radom te priprema propisanih prijava ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i izrada izvješća za potrebe poslodavca
- suradnja s tijelima nadležnima za poslove inspekcije rada, sa zavodom nadležnim za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Zavodom za unapređivanje zaštite na radu, ovlaštenima osobama te sa specijalistom medicine rada
- osposobljavanje radnika, poslodavca i ovlaštenika za rad na siguran način
- osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu i pomaganje u njihovom djelovanju
- djelovanje u odboru za zaštitu na radu kod poslodavca
- suradnja s poslodavcem prilikom projektiranja, građenja i rekonstrukcije građevina namijenjenih za rad, nabave radne opreme i ostalih sredstava rada, osobne zaštitne opreme i opasnih kemikalija
- sudjelovanje u primjeni međunarodnih certifikacijskih normi za upravljanje zaštitom na radu, kvalitetom, rizicima, društvenom odgovornošću u poslovanju i sl. kod poslodavca
- ostali poslovi zaštite na radu u skladu s potrebama poslodavca.
- (članak 21. ZZR)

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	34/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

6. POSEBNI PROPISI OVISNO O DJELATNOSTI POSLODAVCA

Temeljem djelatnosti poslodavca, posebni propisi s kojima bi se trebali upoznati radnici, ovlaštenici i povjerenik su:

- Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim gradilištima NN 48/18
- Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada NN 05/84
- Pravilnik o poslovima na kojima radnik može raditi samo nakon prethodnog i redovnog utvrđivanja zdravstvene sposobnosti NN 70/10
- Pravilnik o uporabi osobne zaštitne opreme NN 05/21
- Pravilnik o sigurnosnim znakovima NN 91/15, 102/15, 61/16
- Pravilnik o pregledu i ispitivanju radne opreme NN 16/16
- Pravilnik o zaštiti na radu radnika izloženih statodinamičkim, psihofiziološkim i drugim naporima na radu NN 73/21
- Pravilnik o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme NN 18/17
- Pravilnik o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama NN 92/19

7. POSLJEDICE NEPROVOĐENJA ZAŠTITE NA RADU ZA POSLODAVCA

Prekršajne odredbe propisane Zakonom o zaštiti na radu određene su u člancima 94. do 100. Zakona. Propisane su prekršajne kazne za poslodavce u rasponu od 7.000,00 kn do 120.000,00 kn i odgovorne osobe u pravnoj osobi u rasponu od 1.500,00 kn do 14.900,00 kn. U slučaju ponavljanja prekršaja kazne su u dvostrukom iznosu. Prekršajne kazne su sljedeće:

- Ako koordinator zaštite na radu fizička osoba ako ne izradi ili ne da izraditi plan izvođenja radova, ili ako ne izradi ili ne da izraditi potrebna usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu (članak.94.).
- ako u slučaju smrtno ozljede ne sazove sjednicu odbora za zaštitu na radu u roku od dva radna dana od nastanka takve ozljede (članak 34. stavak 8.)
- ako ne izradi plan evakuacije i spašavanja ili ne odredi radnike koji će provoditi mjere i osigurati pozivanje i omogućiti postupanje javnih službi nadležnih za zaštitu od požara i spašavanje, ili ne osposobi radnike na način da ih upozna s planom evakuacije i spašavanja za slučaj izvanrednog događaja, ili ne provodi praktične vježbe evakuacije i spašavanja najmanje jednom u dvije godine (članak 55. stavci 1. i 5.)
- ako ne provodi zaštitu nepušača od djelovanja duhanskog dima, ako ne spriječi pušenje na radnim sastancima ili na mjestu rada (članak 57. stavci 1., 2. i 3.)
- ako ne provodi zabranu zlouporabe alkoholnih pića i sredstava ovisnosti na mjestu rada prikladnim mjerama (članak 58. stavak 2.)
- ako ne osigura povjereniku radnika za zaštitu na radu potrebno vrijeme i uvjete za nesmetano obnašanje dužnosti (članak 72.)

 <p> <small> Pantovčak 28, 10 000 Zagreb, Croatia MB: 2440389, OIB: 59978103730 tel: +385 1 55 16 222 mob: +385 91 46 46 234 email: ured@questus-sigurnost.hr www.questus-sigurnost.hr </small> </p>	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	35/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

- ako kao investitor ne osigura da se pri projektiranju izradi elaborat zaštite na radu koji obuhvaća i razrađuje način primjene pravila zaštite na radu pri korištenju građevina namijenjenih za rad ili kao investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izrađuje projekt ne imenuje koordinatora zaštite na radu pri izradi projekta ili tijekom građenja (članak 73. stavci 3. i 4.)
  - ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na iskorištavanju šuma na privremenom radilištu na kojem će radovi trajati duže od pet dana i na kojemu će radove izvoditi dva ili više izvođača nije tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada dostavio obavijest iz članka 74. stavka 2. Zakona ZNR
  - ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja građevinskih radova na gradilištu na kojemu će radove izvoditi dva ili više izvođača nije dostavio prijavu gradilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada u skladu s provedbenim propisom (članak 75. stavci 3. i 4.)
  - ako na gradilištu nema plan izvođenja radova ili ako takav plan nema propisani sadržaj (članak 75. stavak 5.).
  - ako poslodavac koji sam obavlja radove na iskorištavanju šuma, ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na privremenom radilištu na kojem će radovi trajati duže od pet dana ne dostavi obavijest tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada (članak 74. stavak 2.)
  - ako poslodavac sam obavlja građevinske radove, ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na privremenom gradilištu ne dostavi prijavu gradilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada u skladu s provedbenim propisom (članak 74. stavak 3.).
  - ako nema izrađenu procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, ili ako
  - ako nije procijenio rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu u pisanom ili elektroničkom obliku, uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, ili ako procjena rizika nije dostupna radniku na mjestu rada, ili ako u postupku izrade procjene rizika nisu sudjelovali radnici odnosno njihovi predstavnici (članak 18. stavak 2.)
  - ako poslove zaštite na radu ne obavlja u skladu s odredbama članka 20. ovoga Zakona
  - ako nije osigurao da pristup mjestima rada na kojim se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu (članak 32. stavak 4.)
  - ako odmah po nastanku smrtne ozljede i ozljede nastale u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad zbog koje je radniku ili osobi na radu pružena hitna medicinska pomoć i zbog koje je ozlijeđena osoba zadržana na liječenju u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi ili dnevnoj bolnici, ne obavijesti tijelo nadležno za inspeksijski nadzor (članak 65. stavci 1., 2., 3.)
  - ako troškovi provođenja zaštite na radu terete radnika (članak 17. stavak 6.).
- Pravna osoba ovlaštena za obavljanje poslova zaštite na radu ako poslove zaštite na radu ne obavlja u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu i drugih propisa na temelju njega (članak 82. stavak 2.).
- ako obavlja poslove zaštite na radu bez ovlaštenja (članak 82. stavak 1.)

	Oznaka dokumenta:	Broj:	Datum	Stranica:
	ZNR-PPO	ZNR-PPO-2023-440	Prosinac, 2023.	36/ 36
	PLAN I PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA		Revizija:	A-01

- ako ne izvrši izvršno rješenje nadležnog inspektora (članci 91. i 92.)

8. ZAKLJUČAK

Osposobljavanje za rad na siguran način za sve radnike u provodi se u suradnji s ovlaštenom tvrtkom Questus sigurnost d.o.o. iz Zagreba, Pantovčak 28.

Nositelj pripreme i realizacije programa osposobljavanja za rad na siguran način je poslodavac ili njegov ovlaštenik. U neposrednoj realizaciji osposobljavanja sudjeluju stručni suradnici ovlaštene tvrtke Questus sigurnost d.o.o. iz Zagreba.

Osposobljavanje se provodi metodom vođenog samoobrazovanja, a provjera znanja putem testova znanja ili usmenim putem. Izobrazba se realizira na osnovi izrađenih programa osposobljavanja. Praktično osposobljavanje se provodi za sve radnike, a ocjena o osposobljenosti se donosi na temelju prosudbe po posebnom postupku koji obavlja neposredni ovlaštenik.

O osposobljavanju vodi se odgovarajuća evidencija, a rezultati rada prate se glede unapređenja cjelokupnog sustava.

Ovlaštena osoba za izradu programa:

Tomislav Muslim, dipl. ing. sig.

